"ANTAL" PERSKNIPSELDIENST

Dir. Z.K.B. Berkes
's-Gravenhage
Waalsdorperweg 122
tel. 070 - 241619 583

opl. 108.000
N.R.C. Handelsblad

9 OKT. 1974

139-583

Rubinsteins unieke muzikale vervoering

Door J. REICHENFELD

AMSTERDAM, 9 okt. — Na het optreden van Arthur Rubinstein verleden week donderdag en vrijdag in de Maasstad met het Rotterdams Philharmonisch Orkest in het Vierde pianoconcert van Beethoven volgde gisteravond te Amsterdam het enige solorecital dat hij tijdens het nu lopende seizoen in ons land geeft. Deze korte Nederlandse tournee is overigens omgeving door rustperioden: drie en een halve maand trad Rubinstein al niet meer op en voorlopig staat ook geen ander engagement op zijn agenda. Nu hij een dagje ouder wordt (87) gaat hij zich kennelijk wat ontzien.

Maar niet, als hij eenmaal op het podium zit. Een programma zoals dit keer, zal geen andere pianist ter wereld op één avond spelen: noch wat de moeilijkheidsgraad van de stukken noch wat de tijdsduur van het gebodene betreft. Pas tegen elf uur kwam een einde aan het recital en tijdens de beide toegiften (de Nocturne opus 27 nr. 2 van Chopin en de Scherzo-valse uit de Pièces Pittoresques van Chabrier) bleek de solist nog even fit als aan het begin van de avond.

Eerlijkheidshalve dient er bij vermeld te worden, dat hij zich gedurende zo'n marathonprogramma tendege spaart. En terecht, want anders zou het op zo'n hoge leeftijd echt niet meer kunnen. Het duurde bijv. een hele Beethovensonate (opus 31 nr. 3) eer Rubinstein niet alleen met zijn vingers, maar tevens mentaal ingespeeld was.

En ook in de verdere afwikkeling van het gebodene moest men wel eens genoegen nemen met een letwat schetsmatige benadering, waarbij echter de karakterisering van de hoofdzaken altijd even raak bleef.

Waar het Rubinstein kennelijk op aankwam, was de tedere vervoering van de muziek: daarvoor spaarde hij al zijn krachten. Zodra deze gevoelswaarde in een compositie de toon aangaf, beleefde men vertolkingen die in het geheugen blijven gegrift. De rozegeur-en-maneschijn-stemming van het Andante Espressivo uit de sonate opus 5 van Brhams bijv. of Des Abends uit de Phantasiestücke van Schumann en de langzamee wals opus 34 nr. 2 van Chopin.

De manier waarop Rubinstein zulke uiterst subtiele stemmingen detailleert en uitspint, is onnavolgbaar. De klank is hier als een spinnig zo ijl, maar toch zeer zangerig, vol en zonder een zweem van zwijmelen. Men luistert naar een mateloze muzikale vervoering die bij Rubinstein maat weet te houden, en juist daarom zo diep treft. Op deze wijze blijft er nl. ruimte over om met je eigen fantasie de stemming verder uit te diepen.

Deze noblesse, deze terughoudende grandeur is de totsteen van Rubinsteins interpretatiekunst. Een luciditeit die de hartstocht doorlicht.